

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 69

ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2017 • Nr. 12 (2968)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

XI

КОБЗАР НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

(Прощальне слово патріарха Святослава під час Заупокійної Архиєрейської Літургії і Чину погребіння Блаженнішого Любомира в Патріаршому соборі Воскресіння Христового 5 червня 2017 року, у свято Святого Духа)

«Дух Святий уподібнив нашого Блаженнішого Любомира до дивного і химерного Перебенді – Кобзаря наших днів. Ми вже відчуваємо, що його пісня не вмере і не загине. Своєю мудрістю, своїм словом, навіть своїм гумором і дотепністю він залишив нам наш новий національний український епос. Цей його кобзарський спів ми ще довго намагатимемося почути і зрозуміти через його аудіокниги, фільми, звернення... Любомир залишає нам у спадок нову підвалину новітньої християнської української цивілізації, яку нам з вами доручає Господь Бог розвинути та зібрати, нею і жити і на ній будувати нашу вільну й незалежну Україну.

Вчора ми нашими духовними очима споглядали на подію П'ятдесятниці, а сьогодні містичні очі Церкви скеровані на Особу – іпостась Третьої Особи Пресвятої Тройці – Духа Святого. Сьогодні ми хочемо вглянутися у це таємниче незбагненне діло, яке Він чинить як Дух святості, життя, як Дух Утішитель і Податель усякого блага в особі кожної людини. А, зокрема, ми хочемо споглянути на це велике діло Духа Святого в житті, служінні, а навіть у блаженній кончині нашого любого батька – Блаженнішого Любомира.»

Говорячи про особливість кожного з нас, проповідник відзначив, що унікальність і неповторність людської особи – завдяки їй дарам – формує Дух Святий. Кожному з нас Він надає свою форму святості. Немає в Христовій Церкві двох абсолютно однакових святих. Кожен має свою дорогу до Бога.

Говорячи, зокрема, про унікальність постаті світлої пам'яті Блаженнішого Любомира, Глава Церкви зазначив, що ще на сході європейської цивілізації завжди, ще з дохристиянських часів, люди мали якесь окреме трепетне ставлення до незрячої людини. Навіть більше, Господь посилає нам, європейцям, таких людей, які своїм життям заклали підвалини сучасної європейської цивілізації. Згадаймо незрячого Гомера, який наспівав Іліаду і Одиссею, і тим заклав фундаменти сучасної Європи. Спів того незрячого лірника і пророка став епосом, який пережив його час і епоху. Навіть великі полководці з його поемами завойовували світ.

«Оце відчуття, відчуття особливої ролі [незрячих], їхнього особливого голосу і духовного зору зберегла у собі саме Україна. Пригадаймо незрячих кобзарів, які оспівували у своїх піснях долю і недолю, але були сумлінням нашого часу. І недаремно великого Шевченка ми називаємо Кобзарем. Бо він зумів заторкнути глибини української душі і дав нам те, що нас створило як народ на початку нового часу.

Споглядаючи на окремих, унікальних і неповторних шлях святості Блаженнішого Любомира, ми в його особі бачимо подібне і відмінне водночас. Святий апостол каже, що сила Божа проявляється

С-на: Григорій Пристай

в моїй немочі. Блаженніший Любомир, зокрема, коли втратив свій фізичний зір, наче ще ширше відкрив зіниці своїх духовних очей. Коли він заходив чи то в папський апостольський палац, чи у Верховну Раду України, чи в університет Києва чи Львова, чи у будь-яке інше громадське місце, всі вставали. Йому варто було лише прийти і сісти, як усі вже все зрозуміли.

Але, гадаю, що окремих вид святості якимось дуже цікаво нам оспівав про Любомира наш Тарас Шевченко. Пригадаймо його слова:

*Перебендя старий, сліпий,
Хто його не знає?
Він усюди вештається
Та на кобзі грає.
А хто грає, того знають
І дякують люде:
Він їм тугу розганяє,
Хоть сам світом нудить.
...Отакий-то Перебендя,
Старий та сліпенький!
Заспіває весільно,
А на сльози зверне.*

Гадаю, краще оспівати Кобзаря нової незалежної України неможливо. Краще описати його вид святості нам сьогодні годі. Але ми відчуваємо, що та кобза, на якій грав Блаженніший Любомир, це була душа кожного з нас, душа кожного укра-

їнця незалежно від релігії, конфесії, місця проживання, мови. Він своїм бархатистим баритоном міг заторкнути такі низькі регістри наших сердець, що здригалися серця навіть тих, які його не бачили, але чули в Луганську, Донецьку, Сімферополі, – чули в Україні і за кордоном.

Цей наш химерний український Перебендя залишив нам наш сучасний національний епос своєю мудрістю, своїм словом, навіть своїм гумором і дотепністю. Цей його кобзарський спів ми ще довго намагатимемося почути і зрозуміти через його аудіокниги, фільми, звернення і навіть його блоги в Інтернеті. Любомир залишає нам у спадок нову підвалину новітньої християнської української цивілізації, яку нам з вами доручає Господь Бог розвинути та зібрати, нею і жити і на ній будувати нашу вільну й незалежну Україну.»

За словами Архиєрея, Блаженніший Любомир був нашим патріархом. «Але, знаєте, сьогодні є різні патріархи. Хтось уподібнюється до державного чиновника, хтось – до олігарха. А Дух Святий уподібнив нашого Блаженнішого до дивного і химерного Перебенді – Кобзаря наших днів. І тому ми вже відчуваємо, що його пісня не вмере і не загине. Вона вже його пережила. Уже стала історією. Наші серця і душі продовжують співати, як кобза. Особливо ми це бачили в останні дні у Львові і Києві, коли десятки тисяч людей, слухаючи, молячись до нього і з ним, відчували себе заторкнутими його особою, його словом.

Наш батьку Любомире, ми тебе сьогодні складаємо до гробу. Ми сьогодні, вслухаючись у твій голос, виграючи твою думу в наших серцях, із тобою, наш Перебенде, і плачемо, і сумуємо, але водночас радіємо. Ми плачемо, бо ти відходиш від нас, ми плачемо, бо ти не зможеш у той притаманний тобі спосіб особисто до кожного з нас знову всміхнутися і нас поблагословити. Але ми радіємо, бо бачимо, як у цей день П'ятдесятниці Господь Бог починає тебе прославляти. Щойно тепер тебе починають слухати ті, які ще вчора не чули. Через твоє слово, твою думу, молитву і твоє благословення воскресає сьогодні українське серце. Ми хочемо назвати твою думу, твій новий український епос, як підвалину нової цивілізації в Україні, твоїм іменем. Ми хочемо, щоб наша Україна носила ім'я Любові й Миру. Ми любимо тебе, наш батьку, а любов ніколи не вмирає. Наш особистий, духовний зв'язок з тобою ніколи не перерветься. І ми знаємо, що поруч з тобою ми будемо завжди в мирі.

Ти любив мир, ти жив у мирі. Ти так тихо з миром упокоївся в Бозі. Спочивай у мирі. Ми будемо в мирі і любові йти за тобою. А Господь нехай дасть тобі вічну пам'ять!»

ДІ УГКЦ

Там ми з Гузаром мали можливість говорити і чути один одного. Там було видно, що в цієї старшої людини є зовсім інший дух: молодий, з іскоркою та чудесним гумором. Дуже жвавий, дуже веселий, дуже дотепний», – пригадує Євген Глібовицький, викладач суспільних та стратегічних дисциплін

ГУЗАР ЗРОБИВ УГКЦ ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ

«Він звідкись знав про мене, звернувся до мене в 2006 році з проханням увійти в таку неформальну інформаційну раду, яка б давала якісь підказки з приводу того, що вони роблять добре чи погано в сфері інформації в УГКЦ. Раз на 5-6 місяців були засідання, де обговорювалася якась тематика. Учасники страшенно її любили, бо це були зустрічі з величезною кількістю дотепів, дуже веселі та цікаві.

Українського католицького університету, учасник Несторівської групи.

«Я думаю, як лідер Церкви і певною мірою людина, яка впливала на українську політику, він був новатором. Як лідер Церкви він зважився на дуже важливий крок для УГКЦ: був тією людиною, яка прийняла рішення перенести центр зі Львова до Києва. Не прос-то зі Львова до Києва, а на лівий берег Києва. І це практично було такою символічною відповіддю на сталінські репресії, які практично глобалізували Галичину і, в тому числі, зробили присутність галичан всеукраїнською, він у відповідь на це

зробив Церкву всеукраїнською. З цього моменту вона не була регіональною.

Друга річ, яка була серйозним політичним кроком – це відставка. Відставка Любомира Гузара з посади Глави Церкви була в 2011 році в атмосфері, коли Янукович постійно набирав нові повноваження і перетворювався в диктатора. Він продемонстрував, що той, хто може в будь-якому стані тримати владу аж до смерті, може її віддати. Це було дуже серйозним символічним кроком, який був добре зрозумілий в межах політичних середовищ та дуже добре сприйнявся молодими та активними

людьми. Це практично означило те, що Любомир Гузар став однією з тих постатей, кого активно слухали і хотіли чути.

Коли 1 грудня 2013 року почався масовий Майдан після побиття студентів, Любомир Гузар був людиною, яка з меседжем «Чиніть добро!» по суті відкрила нову сторінку масового Євромайдану.

Він, як і багато сучасників, з якими ми живемо, недооцінений і часом незрозумілий. Про нього хочеться сказати: «Ми стояли на плечах титанів».

**Євгенія Гончарук,
Ірина Славінська,
Громадське Радіо**

З Катехизму УГКЦ

Перші християнські спільноти зберігали і передавали апостольське навчання, проповідували Боже Слово та жили ним (пор. Флп. 2, 6-11), постійно перебуваючи «в апостольській науці та спільності, на ламанні хліба й молитвах» (Ді. 2, 42). Зокрема, «ламаючи хліб», християни пізнавали сповнення Євангелія та присутність серед них Христа (див. Лк. 24, 31), й одночасно звіщали прихід прийдешнього віку, живучи в цьому світі, але не будучи «від цього світу» (пор. Йо. 15, 19; 17, 14). Ці слова можна застосувати вповні і до сьогоденної Церкви, яка продовжує в собі апостольське Передання.

Вона не перестає закликати людей, на зразок апостола Петра, до покаяння і хрещення, завдяки яким вони отримують дар Святого Духа, тому що «для вас бо ця обітниця, і для дітей ваших, та й для всіх тих, що далеко, скільки б їх покликав Господь, наш Бог» (Ді. 2, 39). Передчасом тих подій і приходу Царства Божого вірні мають у Пресвятій Євхаристії, в якій здійснюється зустріч і сопричастя Бога і людей. Це і є зміст Передання, яким Церква жила в апостольські часи, яким живе сьогодні й буде жити в прийдешньому віці. (36)

СВЯТІ АПОСТОЛИ ПЕТРО І ПАВЛО

Апостоли – учні Христа, що супроводжували Його в земному служінні, а потім розійшлися за Його словом у різні країни з проповіддю віри Христової. На іконах святих апостолів зображують найчастіше з книгами або сувоями, з круглими німбами. Апостоли Петро і Павло називаються першочисними апостолами. Саме Петру і Павлу, більше ніж іншим, ми зобов'язані швидким і широким розповсюдженням християнського віровчення за межами Іудеї. Обидва вони прославилися своїм служінням на благо численних громад християн у різних місцях величезної Римської Імперії, і в Діяннях апостольських переважно розповідається про працю саме цих апостолів. Тому їх і називають першочисними.

Апостола Петра Церква прославляє як першого з апостолів, котрий ісповідав Ісуса Христа Сином Божим; Павла ж – як такого, хто більше за інших потрудився і був зарахований до вищих апостолів Духом Святим. І хоча земне життя Петра і Павла було дуже різним і вони абсолютно не схожі один на одного, їх пам'ять шанують в один і той же день, в знак того, що, попри всі відмінності між ними, вони однаково послужили Богу. Однак у цих двох величних постатях є і дещо спільне. Згадуючи їх обох, Церква бачить і шанує в них образ людей, які згрішили, але покалися і виправилися: Петро зі страху зрікся Господа, однак покався. Павло ж спочатку чинив опір поширенню віри і брав участь у гоніннях на християн, але потім увірував і став найбільшим проповідником і розповсюджувачем віри Христової.

ПЕТРО

Святий апостол Петро, старший брат апостола Андрія, до зустрічі з Христом мав ім'я Симон, Петром же, тобто каменем його назвав Ісус (точніше, Кіфою, що означає камінь арамейською мовою, Петро – це переклад цього прізвиська грецькою), і поставив його на чолі апостоль-

ської громади. «І кажу Я тобі, що ти скеля, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її. І ключі тобі дам від Царства Небесного, і що на землі ти зв'яжеш, те зв'язане буде на небі, а що на землі ти розв'яжеш, те розв'язане буде на небі!» (Мт. XVI: 18–19)

Петро був простим рибалкою, все життя важко працював, щоб утримувати сім'ю: дружину, дітей і тещу, яка жила в його будинку. Він не був освічений, не був багатий, не був красномовний. Дуже жвавий та запальний на вдачу, він легко захоплювався якоюсь ідеєю, але не завжди мав сили її довго відстоювати; він зазвичай говорив те, що відчував, не роздумував довго над своїми словами; він був відомий своєю нестриманістю і не надто великою передбачливістю. Тобто він був звичайною людиною, з усіма властивими людині достоїнствами і недоліками.

У ніч після арешту Ісуса, в точності з його передбаченням, Петро зі страху тричі відрікся від Нього перше ніж тричі проспівав півень. Проте він одразу ж розкався у своїй слабкості. Згідно з переказами, усе своє життя кожного ранку, почувши спів півня, Петро згадував своє слабкодухе зречення Христа і починав гірко плакати.

▼ **Продовження на 3 стор.**

Святий Апостол Павло, розпис в храмі Всіх Святих в Гамбурзі, автор Данило Маруніч, монах з Сербії

СВЯТІ АПОСТОЛИ
ПЕТРО І ПАВЛО

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

І оскільки покаяння його було абсолютно щирим, Господь йому простив.

Петро першим з апостолів прийшов до гробу Спасителя після Його воскресіння і першим удостоївся побачити Воскреслого. Разом з Яковом та Іваном він був присутній на горі Фавор, коли відбулося преображення Ісуса. Також Петро є автором двох Соборних послань, які увійшли в Новий Заповіт.

Після зішестя Святого Духа в день п'ятидесятниці Петро своєю гарячою проповіддю звертає до нової віри кілька тисяч слухачів. Дванадцять глав у книзі Діян святих апостолів розповідають про його подальшу проповідницьку місіонерську діяльність. За свідченням Церкви, сила його проповіді була така, що зцілювала безнадійних хворих і навіть воскрешала померлих. Згідно з переказами, апостол Марко написав своє Євангеліє для римських християн зі слів апостола Петра.

Коли Петро прибув у Рим, 29 червня 67 року за наказом Нерона він був розп'ятий донизу головою. Над його могилою був зведений ватиканський Собор Святого Петра.

ПАВЛО

Апостола Павла часто також називають апостолом язичників. Його життя абсолютно не схоже на життя св. Петра. Він не входив до числа 12 апостолів, він ніколи не зустрічався з Ісусом Христом в Його земному житті. Народився Павло (точніше Савл або Шауль, як звучало його іудейське ім'я) в місті Тарс, в сім'ї фарисеїв, і з дитинства сприймав традиції фарисейського благочестя.

Від батька він успадкував римське громадянство, що було великою рідкістю – римським громадянством з притаманними цьому статусу привілеями могли похвалитися тільки найвпливовіші з іудеїв. Є підстави вважати, що велика сім'я Павла контролювала торгівлю тканинами в містах всього східного узбережжя Середземного Моря.

Цілком імовірно, що замолоду Павло готувався стати рабином. Він отримав блискучу освіту, вільно говорив кількома мовами, навчався риторики та ораторської майстерності, вивчав римське та елліністичне мистецтво, літературу, філософію. Він брав активну і дуже дієву участь у гоніннях на християн, в тому числі брав участь у побитті камінням першомученика Стефана.

ЖИТТЯ ПАВЛА РАПТОВО
І РІЗКО МІНЯЄТЬСЯ
ВСЬОГО ЗА ОДНУ
ХВИЛИНУ

Одного разу він вирушає до Дамаску з метою викоринити там «єресь учнів Христа». Але по дорозі з ним трапляється диво. У Діянних святих апостолів про це розповідається так: «А коли він ішов й наближався до Дамаску, то ось нагло осяяло світло із неба його, а він повалився на землю, і голос почув, що йому говорив: Савле, Савле, чому ти Мене переслідуєш? А він запитав: Хто Ти, Пане? А Той: Я Ісус, що Його переслідуєш ти. Трудно тобі бити ногою колючку! А він, затрусившись та налякавшись, каже: Чого, Господи, хочеш, щоб я вчинив? А до нього Господь: Уставай, та до міста подайся, а там тобі скажуть, що маєш робити!» (Діян. ІХ: 3–9)

Після прибуття в Дамаск Павло приймає хрещення.

Спочатку становище Павла було дуже складним – його переслідують іудеї, з якими він порвав, і не приймають християни, які не можуть забути його участі в гоніннях. Однак через деякий час, заручившись підтримкою апостола Петра і дружбою Марка і Варнави, Павлу вдається досягти примирення з громадою християн.

У наступні роки Павло займається проповіддю поза межами Іудеї: в Сирії та Кілікії, на Балканах і в Італії. Послання Павла окремим людям і численним громадам стають основою християнського богослов'я. Апостольське служіння Павла надзвичайно величне. Пристрасну і щиросердну проповідь Петра він доповнює інтелектуальним змістом, а відоме спочатку тільки іудеям вчення Христа робить надбанням усіх народів Римської Імперії. Нерідко його називають «обраним апостолом Бога».

За поширення віри Христової Павло був страчений в Римі в часи правління Нерона. Оскільки він був римським громадянином, розп'яти або стратити іншим ганебним способом його не було можна, тому йому відсікли голову. На місці його поховання нині височіє одна з чотирьох великих патріарших базилік Риму Сан-Паоло-фуорі-ле-Мура.

ШАНУВАННЯ

Апостолів Петра і Павла Церква шанує однаково: одного за пристрасність і наполегливість, іншого – за світлу мудрість. На іконі апостоли постають наділеними глибокою людяністю. Це двох мудреців, осяяних Божественною любов'ю. Пам'ять про них відзначаємо 12 липня (29 червня).

**Лілія Маловічко,
«Преображення Господнє»**

УКРАЇНА ХОЧЕ ДО НАТО

Верховна Рада ухвалила закон №6470, задекларувавши метою безпекової та зовнішньої політики України повноцінний вступ до НАТО. Законодавча ініціатива має на меті внесення належних змін до відповідних законів України для відновлення цілеспрямованого прагматичного курсу України на набуття членства в НАТО як стратегічного зовнішньополітичного пріоритету держави. Як наголосив під час презентації законопроекту його співавтор, Голова ВР Андрій Парубій, сьогодні НАТО є найбільш ефективною і єдиною організацією в світі, яка здатна зупинити російську агресію. «За останні роки українська армія стала однією з найбільш дієздатних і ефективних армій на європейському континенті, і тому я переконаний – вступ України в НАТО сьогодні однаково важливий як для України, так і для Північноатлантичного альянсу.» («Збруч»)

КИЇВ: ВІД ВАТУТИНА ДО ШУХЕВИЧА

Київрада перейменувала Проспект Генерала Ватутіна на Проспект Романа Шухевича. Таке рішення депутати зустріли оплесками і вигуками «Слава Україні – Героям слава!». На засіданні був присутній син Шухевича – нардеп Юрій Шухевич. Він подякував депутатам за прийняття такого рішення, але відзначив, що «родимих плям більшовизму» ще багато у Києві. («Українська правда»)

ЧОРНОГОРІЯ У НАТО

Чорногорія стала 29-м членом НАТО. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг 5 червня взяв участь у церемонії передачі у державному департаменті США у присутності прем'єр-міністра Чорногорії Душко Марковича документу про вступ до Альянсу цієї балканської республіки. Проти вступу країни у НАТО різко виступала Росія, яка є найбільшим інвестором в Чорногорії. (5 Канал)

НОВА УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА У БРАЗИЛІЇ

Українська греко-католицька громада поселення Марселіно в бразильському муніципалітеті Сан-Жозе-дус-Піньяйс (штата Парана) нарешті відкрила омріяну церкву Святої Трійці. Громада йшла до цього майже століття. Ця будівля є однією з найбільших церков у Бразилії. Маючи площу приблизно в 740 квадратних метрів, церква здіймається на 32 метри у висоту. Приміщення храму одночасно може прийняти до 450 осіб. І це лише сидячі місця! Усі кошти на будівництво церкви було взято з пожертвувань вірян та під час спеціальних фестивалів, які відбувались у поселенні. («СВІТУА»)

РОСІЙСЬКА МОВА ВТРАЧАЄ НОСІВ

У постсоветських країнах зменшується кількість носіїв російської мови. Цей процес іде паралельно з послабленням впливу Росії на процеси в сусідніх країнах. До такого висновку прийшли аналітики компанії «Стратфор» у матеріалі, присвяченому майбутньому Росії в євразійському регіоні. По-перше, у всіх країнах, що утворилися після розпаду СРСР, російська поступається англійській, німецькій, французькій і китайській у вивченні її як іноземної мови. По-друге, національні мови відвойовують свої позиції. Аналітики стверджують, що на додачу до наявних викликів Москву чекають ще серйозніші проблеми: невдовзі Росія втратить роль регіонального центру на теренах колишнього СРСР і буде змушена боротися вже проти власної децентралізації і розпаду федерації. («Український простір»)

МУЗЕЙ ІВАНА МАЗЕПИ

Почав діяти Громадський оргкомітет зі створення у Мазепинській вежі, що розташована на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, музею Івана Мазепи. Про це повідомив один з ініціаторів проекту, лідер Громадського руху «Рідна країна» Микола Томенко. «Ми повернули у лавру Тараса Шевченка, коли у 2014 році на місці, де Шевченко у 1846 році створив сепію із зображенням Церкви Всіх Святих, встановили пам'ятний знак. Зараз вже виготовили макет і незабаром відновимо надгробний пам'ятник князю Костянтину Острозькому, який був зруйнований під час вибуху Успенського собору в листопаді 1941 року. А тепер будемо повертати у Києво-Печерську лавру Івана Мазепу, на кошти якого свого часу було збудовано і реставровано багато об'єктів лаври.» («Рідна країна»)

Думи мої...

Україна страждає від корупції. Сьогодні є різні комісії і органи, які мають корупціонерів знаходити і карати. Але я не думаю, що це найкращий варіант. Він буде ефективним тільки тоді, коли люди змалечку будуть виховані бути чесними. Адже корупція ховається в малому. Ось дитина йде в школу і несе подарунок вчителю, інакше той не так до неї поставиться, і батьки не бачать

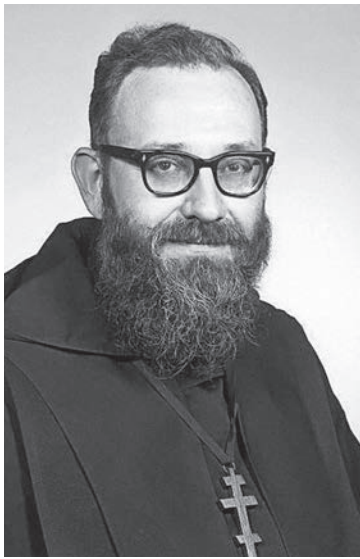
в цьому проблеми.

Нам треба перевиховати народ. Можливо, це особливе завдання Церкви і проповідників – говорити про це людям. Але і свідомі громадяни повинні впливати один на одного, показуючи, наскільки негативною є корупція, як вона позбавляє людину правильного і нормального ставлення до світу. Адже це крадіжка, і, роблячи так, я позбавляю людину найдорожчого – її прав. Я маю право як громадянин, але якщо я за них маю нелегально заплатити, то позбавляюсь прав. Це така викривлена система, і вона в радянський час була вбудована в суспільну.

Мало боротися і карати, важливо виховувати. Багато хто скаже: раз покарання за корупцію важке, це не означає, що я повинен поводитися правильно, потрібно просто бути обережним. Такий підхід не викоринить корупцію. Тому важливо зосередитися на вихованні гідності. Усвідомлювати свою гідність і визнавати гідність ближнього.

(Архієпископ-емерит Любомир Гузар, з інтерв'ю для журналу «Новос Время»)

ЛЮБОМИР ГУЗАР. ЛЮДИНА З ЯНГОЛОМ НА ПЛЕЧІ

«Пригадуєте, що Василь Стус писав своєму синові? *Бажую, аби голуби сідали тобі на плечі.* От Гузару вони точно сідають...», розповідає Мирослав Маринович.

Правозахисник і проректор Українського католицького університету добре знає Блаженішого Любомира ще з непростих 1990-х років. Він з тих товаришів, які, згадуючи про Гузара, можуть сказати: «Я з ним пив пиво». Справді пив. Прямо на заправці по дорозі з Відня до Львова. І при цьому Гузар не створював відчуття незручності для інших, каже Маринович. Поводився абсолютно природно. Зрештою, як завжди. І в цій простій, цілком буденній для більшості людей ситуації увесь Гузар – справжній, щирий і відвертий.

ВЕЛИКИЙ, ЯКИЙ ВМІЄ БУТИ МАЛИМ

«Я пам'ятаю перший Собор УГКЦ ще у 1996 році, – веде далі Мирослав Маринович. — Тоді виникла суперечка на досить підвищених тонах. Гузар розвернув ікону до залу і попросив пару хвилин спокійно посидіти, помолитись. Більше такого градусу дискусії на Соборі не було».

Він майже нічого не бачить ціле десятиліття, а останні кілька років просить голосно говорити біля нього. Але при цьому розуміє все, що відбувається – краще, аніж володарі стовідсоткового зору і слуху. Він не кричить і не наказує. Але веде за собою тисячі людей дорогою любові й поваги до іншого. Проповідує любов навіть тоді, коли здається, що єдина зброя – злість і агресія.

«Не можна будувати країну на ненависті», – не втомлюється повторювати він. — Навіть коли інші нас ненавидять? — Так. — Навіть коли відкидають нашу допомогу і вважають дурниками? — Так.

Отець Ігор Яців пригадує, що коли ще у 1990-х роках вступив до семінарії, його та інших не вчили генерувати агресивні меседжі у відповідь на усіяні закиди на зразок «та ви – перешкода діалогу Західного і Східного престолів» чи «ти не святіший». «Ми у відпо-

відь не кидали «погляньте на себе, ви самі є перешкодою», хоча іноді агресивна відповідь ніби аж напрошувалась. Блаженіший Любомир все це злагіднював», – каже отець Ігор і наводить, як доказ, офіційні листи кардинала до Львівської міськради з проханням посприяти з виділенням землі православним, аби ті могли збудувати більший храм.

У Любомира Гузара не було цієї ненависті до противника: він завжди казав, що хай людина буде не греко-католиком, а добрим православним – і цього достатньо, аби вона прямувала до спасіння.

З ЛЮБОВ'Ю

Любомир Гузар народився 26 лютого 1933 року у Львові. Його батьки – Ярослав та Ростислава з роду Демчуків – були дуже набожними, любов до Бога маленькому Любомиру привили саме вони. Сім'я раділа, коли Любомир, ще у шкільні часи, сказав, що хоче стати священником.

Освіту Любомир почав здобувати у Львові. Тут він закінчив народну школу та перший клас гімназії. Безхмарне дитинство перестало таким бути у вересні

трапив у списки НКВС на заслання до Сибіру. Похапцем зібравши речі, сім'я виїхала вночі до Зальцбурга. «То була добра нагода побачити світ», – так коментуватиме згодом Любомир ту нічну втечу. Він взагалі не акцентує на своїх поневіряннях, просто кажучи: «Я жив спокійним життям». Він саме так і сприймав свій шлях – як служіння, в якому модератором є Бог. А відтак все, що відбувається, – у Його руках і стається з Його волі.

С-на: УНІАН

У Зальцбурзі Любомир продовжив навчання – у гімназії, яку заснували емігранти-професори. Як пригадував Гузар, це була дуже проста школа, зі звичайними лавками, навіть зошит

Союзу у Еленвілі. Там було багато українців, які потребували недільної Служби Божої. Співдиректором «Союзівки» був знайомий батька Гузара. Він запропонував: «Може би твій син тут попрацював?» Любомир погодився. З того часу впродовж трьох років у п'ятницю він виїжджав із семінарії до «Союзівки» і в понеділок повертався до семінарії. У 1966 році там, у «Союзівці», постала парафія, якою теж опікувався молодий Гузар.

У жовтні 1969-го Любомир поїхав до Риму. Після закінчення богословських студій і здобуття ступеню «доктор богослов'я», вступив до місцевого монастиря. Перший рік провів як гість, а наступного став «новиком» – молодим монахом монастиря Св. Теодора Студита у муніципалітеті Гроттаферрата. У цей час патріархом УГКЦ був Йосиф Сліпий, який відбув 18 років у заслання в радянських таборах, а з 1963 року оселився у Римі.

Патріарх Йосиф пильно стежив за тим, що діється в Україні. Він боявся, що в якийсь момент КДБ може знищити всіх українських єпископів. Тому навіть у підпіллі їхнє існування було дуже важливим. 2 квіт-

ня 1977 року він закликав до себе кількох священнослужителів і запропонував їм стати «запасними» єпископами. Верховний Архієпископ Йосиф Сліпий зробив це погайки, без згоди Папи Римського – за правилами, кандидати на висвячення в єпископи мусять мати згоду на це від Папи. Але Йосиф Сліпий не намагався його отримати, кажучи, що «Ватикан – це бюрократія. Там мало що можна втримати в таємниці». Йому було важливо, аби наявність «запасних єпископів» була саме таємною. Однак один з нововисвячених єпископів, Степан Чміль захворів і помер. Під час похоронів Йосиф Сліпий почав вживати «архиерей». Відтак таємниця розкрилась і зчинився великий скандал.

Обов'язкового підтвердження єпископства Гузару довелося чекати 19 років. Увесь цей час Блаженіший не діяв як єпископ і не побивався через це. Згодом новий Папа Римський Іван Павло II зрозумів мотив Йосифа Сліпого й підтвердив висвячення Любомира Гузара на єпископа. «Я абсолютно не мав ніякої охоти бути єпископом. Але я тоді собі сказав, що я став монахом. А в чернецтві послух є дуже важливою частиною життя. Блаженіший щось таке пропонує – як можна не прийняти?!» – розповідав потім Гузар.

У 1978 Патріарх Йосиф призначає єпископа Гузара архімандритом монастиря Студійського Уставу в Кастель-Гандольфо поблизу Риму, а також відповідальним за Студитські монастирі за межами України.

До України Любомир Гузар повернувся разом з усією монастирською спільнотою у 1993 році.

Він не дуже охоче пригадує часи життя поза межами України. Каже, що це була не економічна еміграція, як от зараз, а вимушена – люди були змушені вивозити свої сім'ї закордон, аби не опинитись у стінах НКВС-КДБ.

▼ Продовження на 5 стор.

С-на: Укрінформ

1939 року. Тоді німці почали бомбити Львів. Мати звеліла дітям швидко спускатися до підвалу. Як пригадував потім Гузар: «Я – дитина війни. Я бачив, як багаті люди в одну мить втрачали все». Далі були нічні дослухання до звуків проїжджаючих вантажівок і ранкові розмови батьків про те, кого цієї ночі розстріляли. НКВС змінялось Гестапо, далі знову повертались радянські спецслужби.

У 1944 році сім'я була вимушена емігрувати до Австрії – Ярослав Гузар по-

чи хороший олівець було складно знайти.

Ще в Зальцбурзі Любомир написав листа до малої духовної семінарії у Стемфорді. Її керівник відповів хлопцю, аби той звернувся до нього по прибуттю до США. Переїзд до США припав на 1949 рік – тоді Америка та Канада дозволили емігрантам приїздити в їхні країни, навіть не маючи роботи. Єдиною вимогою було запрошення від когось, хто живе у США. Такого листа родині Гузарів надав колишній однокласник

ЛЮБОМИР ГУЗАР. ЛЮДИНА З ЯНГОЛОМ НА ПЛЕЧІ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Після перемоги над гітлерівським нацизмом емігранти сподівались, що Америка і альянти виступлять проти Радянського Союзу, веде далі Гузар. У перші роки на Великдень чи Різдво всі вітали одне одного словами: «Дай Боже на другий рік зустрітись у Львові, в Києві чи ще де». Але з кожним роком надії, що таке станеться, танули. Аби зберегтись, сім'ї говорили вдома виключно українською мовою. Нині ж поліглот Гузар, який вільно володіє англійською, італійською, німецькою, польською, чемно просить повторити запитання українською, а не російською.

«Я 46 років жив поза Україною. Там було добре, спокійно. Але на чужині ви завжди в якийсь спосіб залишаєтеся громадянином другого класу. Цілковито інакше пройтись вулицею чи вулицями міст, сіл в Україні, чим десь там жити в Нью-Йорку чи Римі», – каже він про причини повернення до України.

Хоча насправді тут йдеться радше про призначення – саме Гузар був покликаний очолити Церкву, коли йшлося про її розбудову у вільній Україні, стверджує його прес-секретар Ігор Яців. Увесь життєвий шлях ніби готував Гузара для цього: знання мов, широкий світогляд і досвід того, як живе світ поза межами радянських рамок.

«Коли потрібно було відстоювати позиції Церкви, її провідником був Андрей Шептицький, коли треба було за Церкву терпіти – був патріарх Йосиф Сліпий, який провів у таборах 18 років. Коли потрібно було відроджувати цю Церкву в діаспорі – був покликаний Мирослав Любачівський. Коли треба було розбудувати Церкву у вільній Україні, був покликаний Любомир Гузар. Кожного разу очільник Церкви мав саме такі риси, навички, які найкраще відповідали потребам часу», – пояснює Яців.

У 1996 році Гузара обрали помічником глави УГКЦ Мирослава Івана Любачівського, бо стан здоров'я останнього був поганим. Коли 14 грудня 2001 року

кардинал Любачівський помер, Синод обрав Любомира Гузара Верховним Архієпископом Львівським та Главою Української греко-католицької Церкви. Спершу осідком УГКЦ був Львів, але Гузар прийняв рішення, що загальноукраїнська Церква має мати свій центр у Києві. Відтак 21 серпня 2005 року переніс свій осідок до столиці. До цього він часто їздив потягом між столицею та Львовом, залишався ночувати у знайомих.

Раніше соціологічні дослідження показували, що рейтинг довіри до Блаженнішого значно вищий за кількість тих, хто називає себе вірянином УГКЦ. Така динаміка зберігається й зараз: Любомир Гузар очолює рейтинги тих, чиї слова впливають на життя інших, при цьому, не обов'язково вірян греко-католицької Церкви. Приміром, Гузар переконаний, що найважливіше для Церкви – бути Церквою якраз у тому первісному значенні: проповідувати Євангелія та служачи потребуючим. Нагромаджуючи багатства, вона перестав бути Церквою, а перетворюється на міністерство.

У перші роки незалежності траплялось так, що Церкву пробували «приборкати». Під час акції «Україна без Кучми» від Держкомрелігії прийшов лист на ім'я чергового головуєчого у Всеукраїнській Раді Церков. У листі йшлося про те, що «вся влада від Бога, протестувати проти неї не можна, не виходьте на вулиці». Справа в тому, що вже тоді ВРЦ була потужною організацією, яка об'єднувала найбільші релігійні організації країни – від православних і католиків до мусульман і юдеїв. Відтак її вплив був чималий. «Усі кинулись підписувати того листа, і лише Гузар відмовився це робити. Це був переломний момент. Відтоді ВРЦ стала самодостатньою і самостійною, а Церква почала сприйматись не як щось, куди можна скинути документ, а як партнер», – пригадує Ігор Яців.

Любомир Гузар керував УГКЦ більше дев'яти років. У 2011-му папа Бенедикт XVI прийняв його відставку з посади керівника греко-католицької Церкви в Україні. На прес-конференції Гузар пояснив своє рішення тим, що його здоров'я не дозво-

ляє виконувати ті завдання, які зараз стоять перед Церквою. Однак він не сидіти-ме, склавши руки. «Я ще не вимурував піч, де міг би посидіти як старий чоловік», – пожартував він перед журналістами.

Справді, 1 грудня 2011 року Гузар активно взявся за створення «Ініціативи першого грудня», яка об'єднала відомих інтелектуалів та моральних авторитетів нації. Досі Гузар бере у ній активну участь, майже не пропускаючи засідань групи. Живе доволі тихим життям у селі Княжичі під Києвом. Не любить публічні прийняття, не призначає багато зустрічей, лише для молоді робить винятки. Надихає вона його і вселяє оптимізм, так би мовити, вищого рівня – що Україна нарешті відбудеться.

Нині ж розмови з Блаженнішим про житейський досвід погано клеяться – Любомир мислить категоріями вічності. Його тексти можна сміливо розбирати на цитати і навіть вибивати на камені.

Галина Титиш, Павел Шеремет, «Українська Правда», жовтень 2016 р.

ХТ НАЙГІРШИЙ ВОРОГ УКРАЇНИ

Процес пошуку ворогів став для України популярним. Не дивно, що Росія була першою, хто значився в списку після того, як Кремль відмовився від слов'янського братства і вдерся в країну, пише Пітер Дікінсон (Peter Dickinson) у виданні Atlantic Council.

Наступна – корупція. У той час як Росія була ворогом біля воріт, корупція була ворогом всередині домівки. З часом в список увійшла ціла колекція менших за значенням ворогів, включаючи все – від обтяжливої бюрократії, еміграції та низької народжуваності до поганих доріг, кумівства та міжнародної байдужості до тутешніх проблем.

Проте один всюдисущий і підступний ворог досі ховався. Це – невтомний негатив, який заважає українцю сприймати свою країну. Більшість українських експатів [іноземець, який працює в Україні-Ред.] дуже добре знають цього ворога після нескінченних сумних розмов з українськими друзями і колегами, які вбачають у проявах оптимізму чарівну, але дитячу ваду. Це – виснажлива практика: завжди очікувати найгірше і вміти знайти шип на кожній троянді.

Реакція громадськості на прагнення України до «безвізу» з ЄС є прикладом. Спочатку ідея безвізового доступу в країни Євросоюзу зустріла публічне глузування. На кожній стадії процесу насмішки тривали. Всі, від ТБ-аналітиків до балакунів з пивбару були впевнені, що вся концепція була помилковою. Українці просто тривали самі себе: їх ніхто не хоче! Нарешті «безвіз» стався... Слова пісні змінилися, але музика – та ж. Той же самий натовп тепер співає, що не «безвізом» треба було перейматись в першу чергу. Цим людям не подобається нічого!

Майже кожна позитивна зміна в Україні стає предметом одного й того ж ци-

клу: цинізм і негатив. Система державних закупівель ProZorro отримала міжнародні нагороди, заощадила мільйони доларів і була розтиражована іншими країнами. Вона, здавалося б, заслуговує на повагу як приклад українських інновацій. Але більшість людей в Україні зіткнулися з ProZorro виключно через теорію онлайн-змови. І затаврували її як ще одну схему особистого збагачення.

Недавнє «Євробачення» в Україні – це ще одна історія успіху, але й вона не змогла зняти горезвісний морок негативу серед більшості українських коментаторів. Захід був триумфальним за будь-якими еталонами: європейські гості захоплювались красою Києва, гостинністю українських господарів і професіоналізмом самого шоу, яке кинуло виклик негативним стереотипам, позиціонуючи українців саме як європейську націю. Однак цей позитив був ледь помітним в українському інформаційному просторі. Замість нього увага була зосереджена на ймовірній корупції, дрібних негараздах й кількесекундній появі напівголого стрікера на сцені під час фіналу. Ще одна можливість,

аби тільки українці сказали щось добре про свою країну, була втрачена.

Треба визнати, що негатив цей не позбавлений підстав. Багато в чому він – логічний механізм захисту, заснований на гірких уроках історії. З 1991 року український досвід незалежності глибоко розчаровував. Маючи сильну стартову базу, країна поступово сповзала на дно пострадянщини на тлі корупції бібліїчних масштабів і серійних економічних негараздів, які створили величезне багатство для крихітної меншини, залишаючи при цьому більшість українців в злиднях.

Історія країни до незалежності була ще більш руйнівною. Невільна сотні років, Україна була епіцентром тоталітарного апокаліпсису в першій половині ХХ століття, страждаючи більше ніж будь-яка інша нація від злочинів Гітлера і Сталіна. У період між 1917 і 1953 роками було вбито від десяти до двадцяти мільйонів українців, але ці приголомшливі трагедії здебільшого залишаються невідомими за межами країни. Такої історичної травми для України було достатньо, аби народ схилився переважно до негативних очіку-

вань. У поєднанні з легендарним фаталізмом слов'ян це ще більше пояснює підтекст негативу в сучасній Україні.

Але важливо зрозуміти, як це заважає функції самореалізації. Постійно говориться про те, що немає шансів для втілення ідей Майдану. Що реформаторам важко підтримувати необхідний імпульс для подолання десятилітньої інерції. А це – масовий розворот для міжнародних інвесторів. Я зустрічався з численними делегаціями потенційних інвесторів, яких бентежив той похмурий тон, з яким вони зіткнулися під час візитів в Україну. У той час як нечисленні представники уряду і ділових кіл представляли їм «баланс» як поступу, так і проблем, більшість малювала картини невблаганного песимізму. Як і очікувалося, такий підхід не вселяв довіри інвесторів.

Засоби масової інформації також зіграли свою роль. Позитив на українському телебаченні рідший гість, аніж посмішки в радянському фотоальбомі. Глядачів щоденно годують раціоном бідності, несправедливості і злиднів.

▼ Продовження на 6 стор.

НАЙГІРШИЙ ВОРОГ
УКРАЇНИ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Зображена у вечірніх новинах практично кожного телеканалу Україна – це похмуре і непривабливе місце, яке невпинно викликає негативні стереотипи. Західні кореспонденти, які відвідують Україну, неминуче

підживлюють цю картину, допомагаючи вкрай негативному і похмурому висвітленню України в міжнародних ЗМІ.

Як переламати цю гнітючу парадигму? На відміну від інших своїх ворогів, Україні не потрібно вести безпосередню війну проти негативу. Так, рожеві окуляри навряд чи будуть корисними в нинішньому

кліматі, а відверта оцінка недоліків країни має важливе значення для досягнення змін, за які стояв Майдан. Просто дозрів більш дотепний підхід.

Україна, безумовно, не найдосконаліше місце на землі. Вона пережила одну з найбільш бурхливих історій в світі й мусить залишатися поруч з, можливо, найгіршим сусідом на планеті.

Корупція носить ендемічний характер. Люди бідні. Але ж це також чудо, коли активісти творять процвітаюче громадянське суспільство. Це країна, де полум'я свободи пережило найпохмуріші глави людської історії, це країна, де традиції гостинності та інтеграції не знищило вікове насильство!

Ігнорування проблем України було б дурною і контр-

продуктивною справою, але не варто ігнорувати і гідність та досягнення. В українців є набагато більше чим пишатися і вони повинні відчувати: вже сама по собі ця гордість може стати кроком до успіху.

Пітер Дікінсон, видавець журналу «Business Ukraine» і «Lviv Today», подано за офіційним сайтом Володимира Ар'єва

ХТ

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ КНЯЗЬ ЦЕРКВИ

Вчора у київських Княжичах відійшов у вічність великий Князь Церкви. Як кажуть у народі, відійшов прямісінько до Бога, бо був улюбленцем Святого Духа: йому голуби сідали на плечі. Його любили греко-католики і шанували всі інші конфесії. Він був беззаперечним моральним авторитетом для євреїв і мусульман, для людей світських і навіть невірних. Коли він заходив у приміщення, вставали всі присутні – навіть знаючи, що він уже цього не бачить.

І причина в цьому одна: у нього впізнавали Людину Молитви – впізнавали те, що не дається автоматично ні задля посади, ні з розрахунку. Бог, що був у його молитвах, дав йому дар говорити про високі речі простими словами – бо він добре знав людину і любив її. Тому і йшов від нього великий душевний мир.

А ще Блаженніший Любомир був Людиною Свободи. Йому, славному посланцеві української діаспори, зовсім невластивою була наша радянська звичка відбирати свободу людини, «силою заганняючи її до щастя». Він подарував нам просту формулу духовного змужніння: «Дайте людям вирости у свободі». Бо добре знав, що зі стану рабства до стану внутрішньої свободи не перестрибнути за один раз. Це велика духовна праця, яка знає гіркий смак поразок.

Кир Любомир був також Людиною Правди, що творило озонний ефект у світі пострадянського духовного занепаду чи то в нинішньому світі постправди. Його слову довіряли, бо знали, що воно не лукаве і не облудне. Тому він і зміг подати нам іще одну просту формулу – цього разу формулу суспільного духовного здоров'я: «Якщо хочемо створити середовище, в якому панує довіра, постановимо собі не торгувати правдою».

При своєму Главі, Патріархові Любомирові, і завдяки його візії Українська Греко-Католицька Церква повною мірою відновила

свої структури і заклала основи свого подальшого розвитку. Консолідував свою роботу Синод Єпископів, працювали тематичні сесії Патріаршого Собору УГКЦ. Нове дихання внесли в життя монашества щорічні монаші собори та конференції під загальною назвою «Преображення у Господі». Після жвавих соборових дискусій активізувалося греко-католицьке мирянство. При Блаженнішому Любомирові Церква перенесла свій осідок до Києва, тим самим привносячи в нього ідею об'єднаної Київської Церкви.

Завдяки своєму Патріархові Церква виробила низку концептуальних документів, в яких було вивірено шлях її паломництва та перспективи на майбутнє. Було врешті визначено головну місію Української Греко-Католицької Церкви у нинішній час: «Святість об'єднаних людей у паломництві на шляху до церковного сопричастя, щоб здійснити волю Христа-Спасителя».

За час служіння Патріарха Любомира утвердилося всебічне й багатоліке життя цілої Церкви, що й дало йому підставу сказати 2001 року Папі Іванові-Павлу II: «Уже сьогодні, Святіший Отче, перед Тобою в любові й покорі стоїть Церква, готова до здійснення нових завдань, які випливають з нашої богоносної східної традиції й церковного управління, а також із нашого почесного обов'язку перед усією вселенською Церквою».

Саме тоді, в час палом-

ництва святого Папи, з уст Блаженнішого Любомира прозвучали потужні слова покаяння, коли він вибачився, що «...деякі сини й дочки Української Греко-Католицької Церкви, на превеликий жаль, свідомо і добровільно заподіяли кривду своїм ближнім з рядів свого рідного народу чи інших народів. За них усіх у Твій присутності, Святій Отче, від імені Української Греко-Католицької Церкви бажаю просити прощення у Господа, Творця й Отця нас усіх, а також у тих, кого ми, сини й дочки цієї Церкви, в будь-який спосіб скривдили. Щоб не тяжіла над нами жаклива минувшина і не затруювала наше життя, ми радо про-

щаємо тим, хто в будь-який спосіб кривдив і нас». Ці слова Патріарха стали великою школою для всього українського суспільства.

Блаженніший Любомир благословив 2002 року перетворення Львівської богословської академії в Український католицький університет і сформулював головні напрямні місії Університету: «Університет – це глибоке розуміння великих цінностей, виплекане мисленням, працею, студіями, особистим пережиттям, обміном думками і поглядами, а часом і суперечкою... Не лише самі знання чи вміння щось робити, а розуміння сенсу існування; розуміння, звідки походить і куди йде людина;

розуміння глибин і висот, яких людина може сягнути, – саме це є метою і змістом університетської науки».

При цьому багатьом із нас, свідкам цієї події, запам'яталися його слова, які, знову ж таки, йшли від глибинного усвідомлення суті людської свободи: «В Українському католицькому університеті до цілого комплексу наукової правди ми підходимо з усвідомлення віри в Боже Об'явлення, в Божу правду. Це, однак, в жоден спосіб не міняє його суті як університету, бо університет – це не катехитична школа». Ми вдячні Блаженнішому, який впродовж 10 років опікувався нашим університетом як Великий канцлер УКУ, за прекрасну школу інтелектуального життя у вірі і правді.

Рішення Блаженнішого Любомира відійти від безпосереднього кермування Церквою здивувало багатьох людей. За цим побачили бажання літнього за віком первоєрарха відійти від справ і прагнення монаха повернутися в келію. Натомість українці здобули невтомного порадника, наша молодь – життєрадісного і досвідченого приятеля, а медіа – прекрасного співрозмовника. Журналісти полювали за ним, бо знали: все, що скаже цей мудрий вісімдесятилітній старець, буде неодмінно людьми вислухане чи прочитане.

Сьогодні місія життя Блаженнішого Любомира підійшла до свого кінця, проте місія життя його слова триватиме доти, доки воно резонуватиме в наших душах. В цьому і є великий сенс прощальної формули: «Вічна його пам'ять!»

А ще один друг нашого університету сказав по телефону до нас усіх: «Досі ви мали поміж себе великого проповідника – тепер ви матимете перед Богом великого заступника».

Мирослав Мариневич, 1 червня 2017 року. Подано за інтернет-сторінкою УКУ

МУЧЕНИК ЗА ЦЕРКВУ ХРИСТОВУ о. ПЕТРО ВЕРГУН (ч. 6)

МИРОСЛАВ ЛАТИННИК
І РОМАН СИРОТИЧ

Братство «Введення в храм Пресвятої Богородиці»

Відбуваючи заслання, о. Петро жив надією, що йому вдасться виїхати до Німеччини. З Сибіру він писав своїм друзям священикам листи. У них він висловлював надію, що Бог дозволить йому закінчити свій шлях в стінах монастиря. «Найбільша моя віра в тому, що я можу молитися. Ніхто мені це не заборонить. Я відчуваю, що голова моя вже хилиться до вічного спокою. А я хотів би так сильно закінчити своє життя в монастирі.»

Після чотирьох тижнів важкої хвороби Бог покликав о. Вергуна не в тихі монастирські стіни, а в небесні хорони. Засланці, що довгі роки в отцеві Петрові знаходили свого кращого друга і батька, дбали про нього до останніх хвилин його життя. Коли стан хворого погіршився, вони домоглися, щоб його поклали в лікарню, але це вже не допомогло. До останніх хвилин свого життя о. Петро Вергун молився за тих, кому ще треба було довгі роки провести в Сибіру.

7 лютого 1957 року серед снігів і сибірських морозів, після тривалих мук, упокоївся мученик за Церкву Христову о. Петро Вергун. Відразу після смерті друзі одягли його в священничий одяг. Протягом трьох днів сотні людей приходило до гробу мученика, щоб попрощатися. 10 лютого 1957 року о. Петра поховали в замерзлій сибірській землі без священика. Самі віруючі над свіжою могилою прочитали «Вічну пам'ять».

Істину про єдність Христової Церкви отець Петро засвідчив мучеництвом. Сьогодні, осмислюючи життя і діяльність Блаженного, ми повинні подумати, наскільки наша віра наповнена жертвністю і готовністю віддати своє життя за Христову Церкву, за віру, яку ми прийняли. Також запитайте себе: наше сьогоднішнє життя схоже на життя Блаженного? Наскільки ми відповідально ставимося до своїх обов'язків, як це робив отець Петро, що маючи вла-

ду, не зловживав нею, а з любов'ю ставився до всіх, хто потребував допомоги і опіки. Нехай Бог дасть нам тієї любові і відданості вірі, щоб разом з блаженним Петром славити Бога у вічності.

ЗНАЙДЕННЯ МОЩЕЙ

Двадцять століття справедливо вважають епохою мучеників. Святіший Отець Іван Павло II назвав сучасну історію Церкви «історією жертв і мучеництва». Саме в XX столітті християнство пережило найстрашніші переслідування за всю історію свого існування.

Серед великого числа мучеників, проголошених Папою Іваном Павлом II під час перебування в Україні в червні 2001 року, золотими літерами вписано ім'я блаженного священномученика Петра Вергуна, Апостольського Візитатора українців-католиків у Німеччині.

Преосвященний владика Юліан Гбур, Єпарх Стрийський, з метою

Могила блаженного Петра Вергуна в с. Ангарське, половина 2000 рр.

перенесення мощей Блаженного, який помер 7 лютого 1957 року в заслання в селищі Ангарське Красноярського краю (Росія), призначив о. Тараса Пошивака, Канцлера Стрийської єпархії, відповідальним за підготовку перенесення мощей в Україну.

З оприлюдненої 2008 року роботи російської учениці Тетяни Фрізен про постать о. П. Вергуна. Тетяна народилася в цьому ж селищі Ангарське, де пройшли останні дні життя Блаженного

ХТ

АХ, ДУХ?!

Головне – Brexit нікого не ошачивив, британці пошилися в дурні, тепер гарячково шукають якогось більш-менш пристойного виходу (екзиту з Брекзиту), щоб і ніби Brexit відбувся, і в той же час щоб ніякого екзиту в реалі не було. Але для цього вони – всупереч тисячолітній традиції власної політичної культури – змушені трохи візантійствувати. І робиться прикро за них. Проте очі бачили, що купували, і те, що наука виявиться занадто гіркою, загалом теж добра новина. Краще вчитися на помилках англійців, ніж на успіхах росіян.

Ну от, обрали французи красунчика Макрона – і кошмари сховалися в небуття. Хвиля переможних популізмів у західних демократіях, здається, зійшла на ніч. Уже й перед тим голландські, для нас особливо тривожні, вибори показали, що все більш-менш повертається до нормальності. Останньою аномалією виявився Трамп, але і його якимось потроху вгамовують. Гамівну сорочку ще не натягли, однак є якась така майже впевненість, що як тільки цей 70-літній хлопчик зробить крок уліво чи вправо – натягнуть. У цьому й сила демократій – жоден самодур або інфант їм не страшний, бо механізми працюють загалом безвідмовно.

На тлі цих оптимістичних для майбутньої Європи висновків жакливо невпадат залунав український хор на тему «Навіщо нам той безвіз?!». От уже дійсно – батьківщина мазохізму. І якщо відкинути параноїдальну версію зі всепроникною п'ятою колоною Москви (бо невже аж така всепроникна? якщо так – вішаймося!), то залишається констатувати не менш тривожний факт: відсоток селєпків і матолків, особливо в соціальних мережах, у нашій країні перевищує всі допустимі норми. Добре, що їм останньо хоча б на їхніх улюблених однокласників і вконтакте наступили. Й тим самим зменшили поле для демонстрації тупизни та, даруйте на слові, корисного ідіотизму. Вже навіть за цю гігієнічну акцію дякую рідній РНБО.

Але тим часом є ще Варшава. І там до нормальності ще не повернулись. І звідти з тривогою запитують про майбутнє Європи. Але запитують про це з Варшави не поляки, а німці. Німеччина цього року є країною-гостем Варшавського міжнародного книжкового ярмарку, тож вона формулює порядок денний – хоча

б запитаннями. Одне з них надійшло мені і звучить воно так: «How to revive the European spirit?»

Насправді це нове. Це сенсаційно нове. Це настільки принципово і приголомшливо fu... нове, що хочеться суто погаличанському поцікавитися, що в лісі здохло. Ні, ви тільки послушайте: Spirit! Geist! І це євробюрократи запитують, як відродити дух Європи? Та вас же ще років два тому цікавили тільки стандарти на кривизну огірка і вміст жирів у козячому сирі! Ви ж цілком відверто кпили собі з архаїчних понять на зразок «дух», «душа», «таємниця», «містика». Не кажучи про «героїзм», «війну» або «жертву». Ви ж прагматизували Європу, як кажуть росіяни, вусмерть. Ви заборонили надто гучні (так ви їх називали) слова, затаврувавши їх як «мову ненависті», й тим самим заборонили називати деякі вкрай важливі речі їхніми іменами. А тепер – що за йоханий кіч! – питаєте, how to revive the European spirit? Та в цьому запитанні що не слово, то архаїка, несмак і вихід за межі так довго й методично наса-

джуваної вами політичної коректності!

Своїми знаками питання й оклику я не обурююсь, я радію. Євробюрократи дають задній хід і повертають до нормального обігу в європейських дебатах поняття «дух». Відтепер на людей, які його вживатимуть, сподіваюсь, уже не дивитимуться як на божевільних або недорозвинутих. Я, звісно, далекий від того, щоби повірити в образ оновлених євроміністрів, які перечитують Гегеля чи Локка, але цілком готовий не здивуватись, якщо «союз вугілля і сталі» хоча б на коротку мить пригадає собі Просвітництво й Вольтера. Суть Європи (а також, хто знає, може навіть і призначення?) не у кривизні огірка, не в жирах у сирі, як і не в політичній коректності. Суть Європи у вільнотстві. Оба складники цього слова рівною мірою важливі – і «вільно», і «думати». Тобто і «думати», і «вільно». Думати, читати. Думати, писати. Слухати, чути. Розуміти, толерувати. Посміхатися, заперечувати, погоджуватися. Це дуже складно, але нічого кращого тут не вигадати.

Юрій Андрухович, «Збруч»

ФІЛАРЕТ ОЧОЛИВ ПАНАХИДУ ЗА ЛЮБОМИРОМ

Філарет побажав, щоби Любомир – «людина, яка служила Церкві протягом усього свого життя» – отримав від Бога Царство небесне, блаженне і вічне жит-

тя. «А пастви його бажаю молитися за свого пастиря і виявляти любов», – сказав предстоятель УПЦ КП. Він додав, що для нього Блаженніший Любомир був доброю

Предстоятель Української Православної Церкви Київського патріархату Філарет очолив у Патріаршому соборі Воскресіння Христового УГКЦ панахиду за новопредставленим Блаженнішим Любомиром. Панахида відбулася в неділю 4 червня.

та м'якою людиною і робив дуже багато.

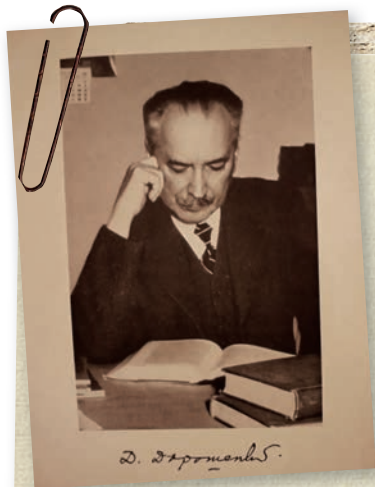
Відзначимо, при житті кир Любомир Гузар постійно молився за єдність єдиної київської Церкви. Блаженніший казав, що ми маємо не чотири Церкви: одну греко-католицьку та три православних, а одну поділену.

З цього приводу Ярослава Мищенко, лідерка руху «За Єдину Помісну Церкву»

зокрема написала: «Ця новина зворушлива та знакова. Предстоятель однієї авторитетної Церкви (УПЦ КП), прийшов попроситися із предстоятелем іншої потужної Церкви. Більше того, співслужив панахиду! В Україні у православних з католиками були не дуже добрі часи та взаємні претензії. З острахом думала, що росіяни нас втягнуть

у антикатолицьку істеріку. У одному своєму інтерв'ю я, попри те, впевнено заявляла, що ми оминемо всі проблеми, і що Україна покаже всьому світу, в якому мири та в якій любові живуть Єдина Православна Церква та Українська Греко-Католицька. Як два крила сильної християнської держави. Думаю, що я не помилилася. Це сумна картинка. Але вона і світла. Перед престолом Божим стоїть блаженніший Любомир, а тут у соборі поруч молитися за нього патріарх Філарет».

«Збруч», сторінка п. Ярослави Мищенко у Фейсбуці

Переглядаючи архів «Християнського Голосу»

ПАМ'ЯТІ НАШОГО ІСТОРИКА Д. І. ДОРОШЕНКА

Слово, яке мало бути виголошене при посвяченні пам'ятника на його гробі в неділю, 13 червня 1954 р.

Минуло вже три роки, як 19 березня 1951 р. навіки заклав очі визначний український громадянин, політик-державник, вчений і історик проф. Дмитро Іванович Дорошенко. Його смерть прийшла так несподівано, так передчасно, бо він був ще повний життя, сили й енергії і міг би ще довго працювати. Зі смертю цього незабутнього історика українська громада і наука понесла тяжку і незамінну втрату.

Я не буду зупинятися тут на численних творах, які Дмитро Іванович дав українському народові. Вони всі відомі. Але я хотів би тут звернути увагу на одне сумне явище, а саме: від деякого часу в певних українських колах помітно тенденцію – пам'ять про проф. Дмитра Дорошенка і його твори відсувати в тінь. А це діється не в інтересі України! Це для пам'яті покійного історика велика і незаслужена кривда, а для української науки – велика шкода.

Повторюється та сама історія, що перед I світовою війною в Кракові було з творами В'ячеслава Липинського. Коли надруковані були його перші праці в польській мові, в яких він полум'яним словом закликав спольщену українську шляхту повернутись до свого українського народу, тоді якась невидима рука протягом двох днів скупила в книгарнях всі примірники книжок В. Липинського і очевидно спалила, бо тих книжок нігде не можна було знайти.

Твори проф. Дмитра Ів. Дорошенка не подобаються нашим ворогам, не тільки тому, що вони написані на основі багатого архівного матеріалу (а тому і правдиві), а ще й тому, що вони написані з великою любов'ю до України, до Української Землі, до рідного українського народу, до його минувшини і культури, написані вони в глибоко патріотичному і державницькому дусі.

Отже, коли наше молоде покоління буде виховуватись на творах Дмитра Ів. Дорошенка, коли воно буде черпати зі сторінок його історії свою національну свідомість, свою моральну силу, патріотизм і завзяття, тоді воно, молоде покоління – ця надія України – буде витворювати в собі духову і національну єдність і відприну силу назовні. А цього ворог найбільше боїться, бо для нього треба, щоби в Україні завжди був якийсь малосвідомий, роз'єднаний, хиткий елемент, який завжди можна перетягнути на свій бік. (...)

Треба ще згадати, що проф. Дмитро Ів. Дорошенко має також велику заслугу і перед Українською Православною Церквою, вірним сином якої він до кінця свого життя був. Він викладав на Богословському православному факультеті варшавського університету і написав історію Української Православної Церкви – про її значіння в минулому і сучасному житті українського народу. У міру своїх сил і спроможностей помагав він і Українській Католицькій Церкві, наприклад, коли під час I світової

війни російська влада вивезла з окупованої Галичини багато українських священників і цивільних людей, з яких велика кількість сиділа в київській тюрмі, тоді Дмитро Іванович зі своєю дружиною та іншими українськими громадянами через спеціально утворений у Києві комітет заопікувався тими виселенцями.

Теж заслугою проф. Дмитра Дорошенка було те, що за його старанням звільнено було зі заслання Владику Митрополита Кир Андрея. Рівнож багато прислужився він українському народові в Галичині і Буковині, захищаючи його Церкву, школу і культуру в 1917 році, вже під час революції, коли він виконував обов'язки Генерал-Губернатора для цих земель.

Доля не судила нашому незабутньому історикові Дмитрові Ів. Дорошкові повернутися на Рідну Землю, яку він безмежно любив і для якої ціле своє життя так віддано працював. Цей великий наш патріот – нащадок Гетьмана-патріота – один з небагатьох визначних дослідників-істориків України – спочив у чужій землі... Але будемо вірити, що український народ і національна влада відродженої суверенної Української Держави його не забуде і тлінні його останки перевезе до нашої княжної столиці – Золотоверхого Києва, і він разом із іншими великими мужами Української Землі спочине там у величому Пантеоні, що буде збудований на Володимирівій горі над Дніпром ревучим.

Григорій Деркач, «ХГ», 1954 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ

**В суботу,
1-го липня,**

відбудеться традиційна щорічна проща до старовинного баварського селища Пух, де у місцевому костелі знаходяться мощі блаженної Едіґни – дочки київської княгині Анни Ярославни. **В храмі Sankt Sebastian в 11:00 буде відслужена Архиерейська Божественна Літургія. Запрошуємо до участі!**

На світлині робота українського художника Артура Орльонова «Свята Едіґна».

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5